

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БҮРЯД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

2003
оной
сентябриин
20
суббото

№ 24(163)
20825

Намарай эхин
сагаан бишэн
харын
24
гарагай
7

Бүрэд

Арадай Хуралай юһэдэхн сесси

ЭДЭ ХУУЛИНУУДАЙ ЁНООР АЖАХУУХАБДИ

Буряад Республикын гурбадахи зарлалай Арадай Хуралай юһэдэхн сессийн хүдэлмэрийн гурбадахи үгэрэй пленарна суглаан дээрэ арба гаран амин сухала хуулинуудай түлэбүүд зүбшэн хэлсэгдэн байгаа. Гэбэшье депутатыуд эдэ бүхы хуулинуудай түлэбүүдыг бултыг хаража үзэбэгүй. Зариманинь буруушаагдажа орхигдоһон, нүгөөдүүлһың заһагдахаар, тодогхогдохоор бусаагдаһан байха юм. Юрэдөөл, арадай хунгамалнууд хуулинуудай шанарыг дээшлүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулба.

Конституция хүндэлхэ ёһотойбди

Намаёе Социальна политикын талаар Арадай Хуралай хорооной бүридэлдэ оруулхыетнай гуйнаб гэхэн хунгуулин Дальневосточно 51-дхи тойрогһоо депутат **Е.К.Ханхалаевай** мэдүүлгыг парламентаринар хайшаагаа.

Саашадаа депутатууд «Буряад Республикын Конституцийн 80-дахи статьяда хубилалтануудыг оруулхыг хуулийн түлэбтэ зүбшэн хэлсэжэ захалба. Энэнь удаадахи зарлалнуудай республикын парламентын хэды хүнһөө бүридүүлэгдэхэ байһыг батадхаха ёһотой нэн. Урдахи наймадахи сесси дээрэ федеральна хуулинуудтай зохилдуулан, энэ статьяда заһабаринууд оруулагдаһан байгаа. Шэнэ найруулга Арадай Хуралай тоогой бүридэлтэ тогтообо: тэрэнэй ёһоор, нэгэ мандай тойрогууд 33 депутатыг түлөөлхэ, харин 33-ийн партийна нэрэ тоолборинуудаар табигдаха ёһотой. Гэбэшье тиихэдэ сентябрыда болохо сесси дээрэ арадай хунгамалнуудай тоо тодогдохо хэрэгтэй гэжэ хэлсэһэн байгаа.

Хүдэлмэрийн бүлэгэй зургаан суглаан дээрэ эдэб вариантнууд хаража үзэгдэб. Депутатуудай тоо 66-наа 82 болотор олошоруулха гэхэн дурадхал оруулагдаһан байгаа. Энэ асуудалыг удаадахи сесси дээрэ хаража үзэхэ гэхэн дурадхал депутат **М.А.Баданов** оруулан байгаа. Социальна политикын талаар хорооной түрүүлэгшэ **С.Г.Мезенин** иигэжэ хэлэб: «Депутатуудай тоо олошоруулгыг буруушаагүйб, зүгөөр эдэ бүгэдэ бодомжотойгоор, зүбөөр хэгдэхэ ёһотой». **М.И.Семенов** эрид буруушааба: «Тэрэн соо ямар тоосоонуудай хэгдэхыг ойл-

гоогүй аад, тойрогуудыг хэды болгохо тухай яагаад дуугаа үгэхэ хүмбид?»

Конституцийн 80-дахи статья дээрэ хүдэлхэдөө, гүнзэгыгөөр, демократийн үндэһөөр хандаха ёһотойбди гэжэ Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ **А.Г.Лубсанов** мэдүүлбэ. Энэ асуудалыг хаража үзэлгыг хойшолуулха гэхэн дурадхал түлөө депутатуудай олонхид дуугаа үгэбэ.

Конституцийн 80-дахи статьяда хабаатай үшөө нэгэ хуулийн түлэбтэ депутатууд хаража үзөө. «Буряад Республикын Арадай Хурал тухай» Хуулийн 4-дхи статья республикын парламентыг бүридүүлхэ гурим тодорхойлдог гэшэ. Буряадай Конституцияр хараалагдаһан депутатуудай тоогоор республикын парламент бүридүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ Газарай асуудалнуудай талаар хороон дурадхаба. Хорооной оруулһан заһабариис хараада абажа, сесси 4-дхи статьяг бүхы дээрэн баталан абаа.

Элүүр энхэ байдал ба нуралсал тухай

«Буряад Республикын улад зонийг уушханай ханяадаһан үбшэнһөө хамгаалха тухай» республикын Хуулида хубилалтанууд болон нэмэлтэнуудыг оруулха тухай» хуулийн түлэбтэ түрүүшын уншалгаар зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Статья статьянуудаар хаража үзэһэнэй һүүлээр энэ хуулийн түлэб федеральна хуулида зүришэнгүй гэжэ тэмдэглэбэ. «Нуралсал тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууд болон нэмэлтэнуудыг оруулха тухай» хуулийн түлэбтэ федеральна хуули-тай зохилдуулха сухала. Урдахи сесси дээрэ тус Хуули түрүүшын уншалгаар абтаа нэн. Тиигээшье наань, республикын Правительство зарим ажаглалтануудыг хэһэн,

дурадхалнуудыг оруулһан байгаа. Эдэ бүхы заһабаринуудыг хараада абажа, депутатууд статьягаарнь зүбшэнэй һүүлээр хуулийн түлэбтэ бүхыдэн баталан абаа.

Нинслэл хото онсо статустай

Бюджетэй талаар хорооной түрүүлэгшэ **Ц.Э.Доржиев** «Буряад Республикын нинслэл хотын статус тухай» Хуулида хубилалтанууд болон нэмэлтэнуудыг оруулха тухай» хуулийн түлэбтэ депутатуудай үзэмжэе табиба. Улаан-Үдэ хотын нинслэлэй үүргэ, уялга бэелүүлхэ талаар мүнхэн тэдхэмжэ зохихо жэлдэ республикын бюджет соо хараалхыг тэрэ дурадхаһан байгаа. Энэ тэдхэмжэ мүнхэн хотын барилгада, болбосон түхэлтэй болголгын объектуудыг нэлэбэлгэдэ, байгаали хамгаалгын хэмжээ ябуулгануудта, Буряад ороной арадуудай соёлыг хөгжөөлгэдэ, хүшөөнуудыг хамгаалгада гаргашалагдаха зэргэтэй. Тус Хуули гүйсэд дүүрэнээр абтаа.

Үшөө дахин хунгалтанууд тухай хуулинууд

Хэдэн депутатай оруулан «Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудай хунгалта тухай» хуулийн түлэбтэ шэнэ найруулгыг сесси статьягаарнь зүбшэжэ хэлсэнгүй, түрүүшын уншалгаар абтаһан байгаа.

«Нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн түлөөлэгшэ зургаанай депутатуудай статус тухай» Хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай» хуулийн түлэбтэ федеральна хуули-тай зохилдогдоо, заһааар бусаагдаа.

«Буряад Республикада газарай харилсаануудай зарим асуудалнууд тухай», «Газар тухай» республикын хоёр хуулийн түлэбтэ зүбшэн хэлсэлгыг энэ сессийн зүблэхэ зүйлһөө гаргагдаба. Газарай асуудалнуудай талаар хорооной түрүүлэгшэ **В.А.Павлов** иимэ дурадхал оруулан байха юм.

Светлана НАМСАРАЕВА.

Президентын ажал хэрэгүүд

ДЭЭДЭ-ТАЙЛСЫН СПК-да ТУҢАЛАМЖА ҮЗҮҮЛХЭ

Буряадай Президент Леонид Потанов ажалынгаа хэрэгээр уржадэр Хорин аймагаар ябахадаа, Дээдэ-Тайлсын хүдөө ажыхын үйлдбэрийн кооперативта хүрбэ.

Дээдэ-Тайлсын хүдөө ажыхын үйлдбэрийн кооператив хадаа тогтууритайгаар хүгжэжэ байһан ажыхинуудай нэгнэнь юм. Эндэ сагаан эдэ буйлуулгада ехэ анхарал хандуулагдаа. Ажыхы Доодо-Гол болон Дээдэ-Тайлсада һү наамай хоёр фермэтэй. Эдэ фермын наалишад нааһан һүе Улаан-Үдын һүнэй заводто эльгэдэг. Байгша ондо мал ажалыг хүгжөөхэ талаар туйлагдаһан үрэ дүнгүүдыг нёдондо жэлэйхнээ дээшэ юм. Хүдөө ажыхын үйлдбэрийн кооперативтай наалишад үнээн бүриһөө дунда зэргээр 2 мянган литр һү наадаг. Үйлдбэрийн технологи хүгжөөгдэнэ. Нёдондо жэлдэ лизингын ёһоор Голландиһаа асарагдаһан һү наалгын үнэтэй түхээрэлгэ Дээдэ-Тайлсын фермдэ үгтөө нэн. Энэ хадаа республикада худалдажа абтаһан гурбадахи түхээрэлгэ болоно. Энэһэнэйгээ түлөө 5 жэлэй туршада түлэхэ хэрэгтэй. Шадамар һайнаар ашаглаад байбал, энэ түхээрэлгэ ойрын сагта ашайа харюулха аргатай.

Леонид Потанов ажыхын ажал хэрэгүүдтэй танилсаһан, 2 фермдэ ошожо хараһан, хүдөө ажыхын үйлдбэрийн кооперативтай хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан байгаа. Энэһүүр ябалгын дүнгүүдээр Президент зүблөө хэжэ, ажыхын асуудалнуудыг зүбшэн хэлсэбэ. Хүдөө ажыхын болон эдэ хоолой министрствын, аймагай захиргаанай, «Агролизингын», үүлтэртэ малай нэгдэлэй хүтэлбэрилэгшэд, түлөөлэгшэд тэрэндэ хабаадаһан байха юм.

Хорин аймагһаа бусаха замдаа республикын Президент Улаан-Үдын Октябрьска райондохи Тайлсын станцида тогтобо. Эндэ тэрэ түмэр харгын, нинслэлэй мэрийн түлөөлэгшэдтэй уулзажа, виадук бариха асуудалыг тэдэнтэй зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Түмэр зам дээгүүр ниншэ тиншэ ябахын тула хүнүүд виадук дээгүүр гараха байна бшуу. Виадук барилгада хабаатай бүхы асуудалнууд Леонид Потановай удаадахи долоон хоногто зарлаха тусхай зүблөөн дээрэ хэлсэгдэхэ юм.

Буряад Республикын
Президентын болон
Правительствын
хэлбэлэй албан.

АВТОМАШИНЫН ТҮЛХЮУРНҮҮД БАРЮУЛАГДАБА

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда шархатажа, эрэмдэг болоһон ба тэдэндэ адлидхагдаһан 19 хүндэ «Ока» түхэлэй автомобилин түлхюурнуудыг барюулаагын баяр ёһолол Буряад Республикын Ажал болон социальна хүгжэлтын министрствэдэ болобо.

- Жэлэй дүүрэтэр үшөө 150 хүн хүнгэн машинануудыг абаха юм, - гэжэ Социальна хамгаалалтын министрствын эрэмдэг хүнүүдэй асуудалнуудыг шийдхэдэг таһагай дарга **В.В.Афонкин** мэдээсэ.

Владимир Васильевичай хэлэһэнэй ёһоор, үнгэрэгшэ жэлдэ 300 хүн өөрын автомашинатай болоо нэн. Энэ жэлэй 8 харын туршада 207 эрэмдэг хүнүүд хүнгэн машинын эзэд болоһон байно.

«Эрэмдэг болоһон дайнай 720 ветеранууд оошорто байдаг, мүнөө юрэнхы оошорто 1150 хүн тоологдоно», - гэжэ тэрэ хэлэбэ.

«Ветеранууд тухай» Федеральна Хуулийн үндэһөөр Россин Правительствын үгэһэн мүнхэ зөөрээр имэ машинанууд худалдажа абтадаг байна. Буряад ороной олонхи аймагуудһаа ерэхэн эрэмдэг хүнүүдтэ хүнгэн машинын түлхюурнууд барюулагдаа.

Кабанскын аймагай Корсаково тосхондо ажаһуудаг Семен Степанович Коменданов иигэжэ хөөрбэ: «Машинатай болохыг хэдэн жэл хүлээгээб, «Ока» түхэлэй шэнэ машинаар 7 жэлдэ ябаха аргатайб, һүүлээрнэ тэрэншэ шэнэ машинаар нэлгэжэ болоно...»

Фронтовигууд республикын Правительствада, Президент **Л.В.Потановта**, ажалай ба социальна хүгжэлтын министр **С.Г.Ефимовтэ** зүрхэ сэдхэлхэ баяр баясхалан хүргэбэ.

А.СЕМЕНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ:
уулзалгын үедэ.

